

دانشگاه تهران
مجتمع آموزش عالی کم

عنوان: بودجه نویس دیوان عدالت اداری در رسیدن به شکایت استخدام کارکنان دولت

دانشجو: امید ولی خواه

۳۹.۱۸

موضوع :

« بررسی نقش دیوان عدالت اداری در ، رسیدگی بشکایات استخدامی کارکنان دولت »

فهرست مطالب :

مقدمه

۱-۴.....	۱- پیشینه موضوع
۴-۶.....	۲- علت انتخاب موضوع
۶-۷.....	۳- بیان موضوع

فصل اول :

« پیشینه تاریخی رسیدگی بشکایات استخدامی کارکنان دولت ، طرفین دعوی و ،
ماهیت دعاوی آنان »

بخش اول :

« پیشینه تاریخی رسیدگی بشکایات استخدامی کارکنان دولت »

الف - « قبل از ، تأسیس دیوان عدالت اداری ». ۸-۱۱.....
۱- دیوان عالی کشور ۱۱-۱۴
۲- شورای سازمان امور اداری ۱۴-۱۵

ب - « بعداز تأسیس دیوان عدالت اداری ». ۱۶-۱۷.....
۱- سازمان و ارکان دیوان عدالت اداری ۱۷-۲۰
۲- قضاة دیوان عدالت اداری ۲۰-۲۲
۳- صلاحیت دیوان عدالت اداری ۲۲-۲۵

بخش دوم:

« طرفین دعوی در، شکایات استخدامی کارکنان دولت و ماهیت دعاوی آنان »	
الف - « مفهوم شاکی در، شکایات استخدامی و انواع شکایات »	
۱ - « مفهوم شاکی در، شکایات استخدامی » ۲۶-۲۸	
۲ - « انواع شکایات در، شکایات استخدامی » ۲۸-۲۹	
۳ - قضاط دادگستری ۲/۱	
۴ - مستخدمین رسمی کشوری : ۲/۲	
۵ - مستخدمین مشمول مقررات شرکتهای دولتی : ۲/۳	
۶ - مستخدمین مشمول مقررات استخدامی خاص : ۲/۴	
۷ - مستخدمین لشگری : ۲/۵	
۸ - کارکنان نهادهای انقلابی : ۲/۶	
۹ - مستخدمین واحدها و، تشکیلات وابسته به کلیه واحدهای دولتی، نهادهای انقلابی و ... : ۳۴-۳۵	
۱۰ - وراث قانونی مستخدم مخصوصی : ۳۵-۳۷	
ب - « چه سازمانهای می توانند مشتكی عنه واقع شوند؟ »	
۱ - وزارت خانه ها : ۳۷-۳۹	
۲ - شرکتهای دولتی : ۳۹-۴۱	
۳ - تشکیلات و، نهادهای انقلابی : ۴۱-۴۳	
۴ - مؤسسات عمومی : ۴۳-۴۵	
۵ - شهرداریها : ۴۵-۴۶	
۶ - مؤسسات تابعه کلیه واحدهای دولتی، نهادهای انقلابی و شهرداریها : ۴۶-۴۷	

ج - « ماهیت دعاوی استخدامی کارکنان دولت » ۵۰-۴۷
فصل دوم :

« شکایات استخدامی کارکنان دولت در ، ارتباط با ورود بخدمت و حالات استخدامی »
بخش اول :

« شکایات کارکنان دولت در ارتباط با، ورود بخدمت و حالات استخدامی در وضعیت اشتغال »
الف - « شکایات کارکنان دولت در ارتباط با ورود بخدمت »

۱- کلیات و، امور عمومی ۵۰-۵۳

۲- حقوق مستخدم و، تعهدات دولت : ۵۵

۳- حقوق و مزایای مالی : ۵۶-۵۵

۴- حقوق و مزایای غیر مالی : ۵۷-۵۶

ب - « شکایات استخدامی کارکنان دولت در ارتباط با حالات استخدامی در وضعیت اشتغال »
۱- آمادگی بخدمت : ۵۹-۵۸

۲- ماموریت : ۶۲-۶۹

۳- انتقال : ۶۳-۶۲

۴- مرخصی : ۶۵-۶۳

۵- غیبت : ۶۶-۶۵

بخش دوم :

« رسیدگی بشکایات استخدامی کارکنان دولت در وضعیت خروج از خدمت و، آراء صادره از
سوی هیأتهای رسیدگی بتخلفات اداری »

الف - «شکایات استخدامی کارکنان دولت در وضعیت خروج از خدمت»

۶۷-۶۹.....	۱- بازنیستگی :
۶۹-۷۰	۲- اخراج :
۷۰-۷۲	۳- انفصال :
۷۲-۷۴.....	۴- بازخریدی :
۷۴-۷۷.....	۵- استعفاء :

ب - «شکایات استخدامی کارکنان دولت در ارتباط با، آراء صادره از سوی هیأت‌های رسیدگی بتخلفات اداری»

۱- «هیأت‌های رسیدگی بتخلفات اداری و چگونگی رسیدگی بتخلفات اداری»

۷۷-۷۹.....	۱/۱- هیأت‌های رسیدگی بتخلفات اداری :
۷۹-۸۱.....	۱/۲- چگونگی رسیدگی بتخلفات اداری :

۲- «آراء قطعی و، غیر قطعی هیأت‌های رسیدگی بتخلفات اداری و قلمرو ق.ر.ت.ا.»

۸۱-۸۶.....	۲/۱- آراء قطعی و، غیر قطعی هیأت‌های رسیدگی بتخلفات اداری :
۸۶-۸۸.....	۲/۲- «قلمرو قانون رسیدگی بتخلفات اداری» .....

ج - «ضرر و زیانهای مدنی» ..... ۸۸-۹۰.....

۹۰.....	۱- انواع خسارات واردہ به، مستخدمین دولت :
۹۰.....	۱/۱- خسارات مادی :

الف - خسارات مربوط به محرومیت از کار :	۹۰-۹۲
ب - خسارات مربوط به صدمات بدنی :	۹۲-۹۳
۱/۲ - خسارات معنوی :	۹۳-۹۴
۲ - شرایط ورود ضرر و زیان واردہ به اشخاص :	۹۴-۹۶
فصل سوم :	
« آئین و، ترتیب رسیدگی بشکایات استخدامی در دیوat عدالت اداری » ۹۶-۹۷	
بخش اول : « طرح دعوی تا، مرحله دادرسی در دیوان »	
۱- آئین ارائه دادخواست :	۹۷
۱/۱- تعریف دادخواست :	۹۷-۹۸
۱/۲- اهمیت دادخواست :	۹۸-۹۹
۱/۳- شرائط و، مندرجات دادخواست :	۹۹-۱۰۱
۱/۴- ضمائم و، هزینه دادخواست :	۱۰۱-۱۰۳
۲- اختصار رفع نقص و، موارد رد دادخواست :	۱۰۳-۱۰۷
۳- ابلاغ دادخواست و، پیوستهای آن :	۱۰۸-۱۱۰
بخش دوم : « مرحله دادرسی و، صدور رای در دیوان »	
۱- در تشکیل جلسه دادرسی و، رسمیت آن :	۱۱۰-۱۱۶
۲- رسیدگی بدلاتل و، دعوت نماینده جهت مطالبه پرونده و اسناد از واحدهای دولتی :	۱۱۶-۱۲۰
۳- انشاء رای و، تصحیح آراء دیوان :	۱۲۰-۱۲۳
۴- هیئت عمومی دیوان عدالت اداری :	۱۲۳-۱۲۴
۴/۱- ایجاد وحدت رویه قضائی :	۱۲۴-۱۲۸
۴/۲- آثار آراء وحدت رویه :	۱۲۸-۱۳۰

بخش سوم: «تجدید نظر از آراء دیوان و اجرای احکام»

۱۳۰-۱۳۲.....	۱- تجدید نظر از آراء دیوان :
۱۳۲.....	۱/۱- مهلت تجدید نظر خواهی :
۱۳۲.....	۱/۲- هزینه تجدید نظر خواهی :
۱۳۳-۱۳۴.....	۱/۳- هیأت تجدید نظر دیوان و آئین دادرسی آن :
۱۳۴-۱۳۷.....	۲- اجرای احکام دیوان :

بررسی موضوع و نتیجه گیری:

۱۳۸-۱۳۹.....	۱- سابقه موضوع :
۱۳۹-۱۴۲.....	۲- بررسی موضوع :
۱۴۲-۱۴۴.....	۳- استنتاج :
۱۴۵-۱۴۷.....	۴- پیشنهادات :

فهرست منابع و مأخذ:

«به نام خدا»

مقدمه:

۱- پیشینه موضوع:

نوشتار پیش روی شماکوششی است در، جهت تبیین و بررسی نقش دیوان عدالت اداری در رسیدگی به شکایات استخدامی کارکنان دولت، صرفنظر از طبیعت، ماهیت وظائف و مسئولیتهای پست تصدی ایشان و صرفاً بر اساس قوانین و مقررات استخدام کشوری که، قابلیت تسری به اعمال و افعال استخدامی اینگونه افراد را دارد.

سابقه و، پیشینه تاریخی استخدام در بخش عمومی و دولتی را، می توان با تاریخ تشکیل اولین حکومت در عرصه گیتی همزمان دانست.^۱ بررسی اجمالی تاریخ کهن گواه آن است که، پیدایش حکومتها در مناطق جغرافیائی مختلف جهان طی قرون متمامی در پرتو شرربار سلاح و، با قهر و غلبه صورت گرفته است. فرمانروایان صرفاً به منظور حفظ بقاء و، تداوم حکومت خود در برابر شورش‌های داخلی و مقابله با تهاجم بیگانگان به استخدام افراد مبادرت می نمودند. و، اساساً استخدام مأموران دولت و نیز تهیه قوانین و مقررات استخدامی جزو اختیارات رئیس حکومت بوده است. وی می توانست برای سراسر قلمرو کشور خود قضايان معين کند و، همچنین به منظور اجراء «قوانين جنگ» نظامیان را استخدام نماید و، سازمانهای نظامی بوجود آورد.^۲

این رویه در بازار کار و، در بخش خصوصی که ، در انحصار صاحبان سرمایه قرار داشت نیز به چشم می خورد. و، از نظر اقتصادی بر پایه اصل اولیه مزد در مقابل کار استوار بود .^۳

۱- صدرالحافظی - سید نصرالله... «نظرارت قضائی بر اعمال دولت در دیوان عدالت اداری. ص ۳۱۳ - چاپ اول - انتشارات شهریار - سال ۱۳۷۲

۲- جعفری لنگرودی - جعفر «دکتر» «تاریخ حقوق ایران» ص: ۴۶ - چاپ اول - نشر معرفت ۱۳۴۲

۳- هیکس - جان «دکتر» «نظریه‌ای درباره تاریخ اقتصاد» ترجمه: فرهنگ مهر - ص ۱۴۷ چاپ اول - نشردانشگاه شیراز ۱۳۵۵

تحولات عظیم اجتماعی و، بدنبال آن تشکیل حکومتهای پارلمانی و استقرار اصل حاکمیت قانون در کلیه شئون جامعه و از جمله اعتدالی ارزش کار و، حمایت از کارگرها از قرن ۱۸ آغاز شد که خود مربوط به

انقلاب صنعتی بود . ۱)

گسترش جوامع انسانی و، افزایش روزافزون جوایج عمومی و پیشرفت‌های شگرف در عالم صنعت و ایجاد مراکز بزرگ و کوچک صنعتی و توسعه وظائف و مسئولیتهای دولتها در اداره امور داخلی و خارجی کشور و تأمین وسایل رفاه و آسایش و نیازمندیهای عمومی رونق تازه و، بی سابقه‌ای به بازار کار چه در بخش خصوصی و چه عمومی بخشدید و، قشر عظیمی از نیروی انسانی جامعه جذب بازار کار شد. در بخش عمومی ، در جهت تحقق اهداف قانونگذار سازمانهای متعددی تحت عنوان وزارت‌خانه ، مؤسسه ، شرکت و ... با وظائف و تکالیف متنوعی تشکیل شدند که ، حرکت چرخهای واحدهای مذکور در گرو نیروی کار بود . مضافاً اینکه اشتیاق مستمر دولت برای فعالیت در صحنه اقتصادی بمنظور کسب درآمد بیشتر و، ضرورت مداخله انحصاری در تولید و توزیع و ارائه برخی از کالاهای خدمات عام‌المنفعه نظیر آب ، برق ، تلفن ، و... نیاز مبرمی به ، عوامل انسانی داشت که در نتیجه آن نمودار تقاضای بخش عمومی سیر صعودی بی سابقه‌ای را پیمود . ۲)

۱- قاضی شریعت پناهی - ابوالفضل «دکتر» «بابسته های حفرق اساسی» ص ۲۲ - چاپ اول - نشر بلدا ۱۳۷۳

۲- صدرالحناظی - سید نصرالله «همان منبع» ص ۳۱۴

ضرورت اجتناب ناپذیر توجه به مسائل کارگر و کارفرما ، تنظیم روابط عادلانه بین آنها در جهت حمایت صنعتی ، کشاورزی و... وضع مقررات گوناگونی را ، در بر داشت . که این مقررات مدت کار، حداقل دستمزد، مرخصی، تعطیلات کارگر، سندیکاهای اتحادیه هایی برای کارگران و کارفرمایان با نظارت دولت پیش بینی نمودند . «۱»

لیکن ، روابط استخدامی افراد با دولت در واحدهای غیرکارگری بدلیل تنوع و تفاوت ماهیت مشاغل گوناگون در واحدهای دولتی مستلزم قواعد خاصی است که ، با مقررات و قوانین کار تناسب چندانی ندارد . ضمن اینکه اهمیت امور عمومی و نقش حساس آن در حیات جامعه و استقرار نظام مطلوب ایجاد می کند که ، متصدیان خدمات عمومی و مجریان قانون از میان افراد شایسته ، لایق ، و... انتخاب شوند . تا این امر بنحو احسن انجام شود . بعلاوه جذب چنین نیروی لایق و فعالی نیاز به ایجاد جاذبه مطلوب در بازار کار دولتی دارد . که ، در سایه قوانین و مقررات مقبول و عادلانه امکان پذیر خواهد بود . در کشور ما مقررات استخدامی در بخش عمومی تحت تأثیر تحولات اجتماعی و اقتصادی تغییراتی یافته است . «۲» این مقررات از حیث موضوع انشاء به دو دسته مهم تقسیم می شوند . «۳»

اول : قوانین استخدامی یا ، مجموع قواعد و مقرراتی که در زمینه شرائط ورود بخدمت دولت و حقوق و تکالیف ناشی از آن تحت عنوانی خاصی بصورت قوانین استخدام کشوری و ، لشگری یا ضمن قوانین دیگر مثل : قوانین مربوط به بودجه سالانه کشور که ، بتصویب قوه مقننه یا کمیسیون استخدام مجلس می رسد . مانند: قانون استخدام کشوری ، قانون استخدام قضات ، و...

۱- کاتوزیان - ناصر «دکتر» مقدمه علم حقوق - ص ۵۹ - چاپ دهم - نشر بهمن ۱۳۶۸

۲- طباطبائی مژتمنی - منوچهر «دکتر» حقوق اداری - ص ۱۸۰ - چاپ دوم - نشر مهر ۱۳۷۴

۳- ابرالحمد - عبدالحمید «دکتر» حقوق اداری ایران - ص ۳۲۳ - چاپ اول - نشر توسع ۱۳۷۰

دوم : مقرراتی که ، به اذن قانونگذار در مورد مسائل استخدامی در بعضی از سازمانها و شرکتهای دولتی از سوی هیئت وزیران و یا مقامات اجرائی دیگر بصورت آئیننامه تهیه و تدوین می گردد .
مانند : آئیننامه استخدامی کارکنان شهرداری تهران ، آئیننامه استخدامی هیئت علمی دانشگاه و ....
کثرت مقررات استخدامی و تنوع مسائل و موضوعات آن بحديست که ، هیچ یک از سایر رشته های حقوق از اين جهت با آن قابل قیاس نبوده و احاطه و تسلط به تمام آنها با توجه به حجم عظيم مقررات مذكور و پراکندگی آنان کار ساده ای نبوده و نمی باشد .
فلذا امروزه شاهد کثرت دعاوی استخدامی و افزایش روزافزون حجم این قبیل شکایات هستیم که ، مراجع ذیصلاح را تحت الشعاع خود قرار داده است .

۲- علت انتخاب موضوع :

۲/۱ - هدف شخصی

در تعریف هدف شخصی آمده است : « هدفی که اگر نمی بود شخص تن به انجام معامله نمی داد .. » (۱) به راستی چه عاملی سبب شد تا دانشجوی مورد نظر بعنوان رساله دوره کارشناسی ارشد موضوع مربوطه را انتخاب کند ؟ نظر به اینکه دانشجوی مورد بحث بعنوان مستخدم دولت در یکی از سازمانهای ذیر بسط مشغول بخدمت می باشد . در اواخر سال ۱۳۷۵ جهت تصدی به حرفه سر دفتری اسناد رسمی مبادرت به ثبت نام و شرکت در آزمون می نماید که ، به لطف و یاری حق تعالی در آزمون مربوطه پذیرفته می شود .

۱- امامی - سید حسن ((دکتر)) حقوق مدنی جلد یک _ ص ۱۹۹ - چاپ هشتم - نشر اسلامیه ۱۳۶۸

با توجه به اینکه یکی از شرایط اصلی تصدی به حرفه فوق الاشاره قطع رابطه استخدامی می باشد . لذا وی به کرات درخواست موافقت با استعفاء را به مسئولین ذیربیط و ذیصلاح ارائه می نماید . لیکن متأسفانه به هیچ وجه من الوجوهی با استعفای مورد بحث موافقت نمی گردد .

در همین اوان دانشجوی مذکور در رشته حقوق عمومی دوره کارشناسی ارشد پذیرفته می شود . استاد معزز و گرامی آقای دکتر امیر اردشیر ارجمند هنگام تدریس حقوق اداری تطبیقی ضمن تطبیق نظارت قضائی بر اعمال دولت در حقوق ایران و فرانسه شمه ای از وظائف دیوان را، بر شمرده و به تشریح بند ۳ ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری در خصوص شکایات استخدامی کارکنان دولت از حیث تضییع حقوق استخدامی پرداختند . با عنایت به مراتب فوق و اینکه به کرات با استعفای دانشجوی مطروح مخالفت گردیده بود ، وی مصمم گردید در خصوص بند مذبور تحقیقاتی را انجام دهد . مع الوصف طی تحقیقات بعمل آورده قریب به ۳۰ رأی از آراء صادره توسط دیوان در خصوص شکایات استخدامی را مورد بررسی قرار داده و در جای خود به ذکر آن پرداخته است . که، تحقیقات و مطالعات صورت گرفته صرفنظر از یک وظیفه و تکلیف توانسته اطلاعات قابل توجهی را در اختیار وی قرار دهد . لذا از این نظر مفید فایده بوده است .

«cause» نوعی : ۲/۲

بررسی آمار شکایات واردہ بدیوان عدالت اداری مؤید آن است که، قریب نیمی از متظلمین بدیوان را، مستخدمین دولت در ارتباط با شکایات استخدامی آنان تشکیل می دهند بنحوی که، اغلب شعب دیوان درگیر رسیدگی به اینگونه دعاوی هستند . و، نظر به اینکه اکثریت قریب به اتفاق مستخدمین دولت کمترین اطلاعی از نحوه عملکرد و وظائف قانونی و محوله این دیوان در رسیدگی به تظلمات و، شکایات استخدامی ندارند .

و، بعضاً به لحاظ عدم وقوف اطلاع و آگاهی به آنچه که، حق قانونی آنها است دسترسی نمی یابند . و، حتی در پاره‌ای از موارد دچار اعمال بتعیضات ناروا و عدم توجه به خواسته‌های مشروع از سوی مؤسسات ذیربیط می‌گردد ، دانشجوی مورد اشاره بر آن است تا ضمن شناسائی این نهاد ارزشمند نحوه عملکرد و وظائف آنرا در جهت احقيق حقوق حقه و قانونی مستخدمین دولت بر شمرده و، ترتیبی اتخاذ نماید تا کارکنانی که ، حقوق مشروع خود را از سوی وزارت‌خانه یا، مؤسسه متبع در معرض تضییع و، تفریط می‌بینند بتوانند از طریق اقامه دعوای به این مرجع وصول نموده و به آنچه که، استحقاق آنرا دارند دست یابند . که، می‌تواند مفید فایده باشد .

۳- بیان موضوع :

ما، در این مقال برآئیم ضمن بیان تاریخچه و، پیشینه رسیدگی به شکایات استخدامی کارکنان دولت در دو دوره قبل و بعد از تأسیس دیوان عدالت اداری به شناسائی این نهاد نوپا پرداخته و، به تشریح و تبیین آن از نظر صلاحیت ، ارکان و قصاصات و... بپردازیم . همچنین پس از معرفی دیوان و نحوه عملکرد آن به شناسائی طرفین دعوای پرداخته و بگوئیم شاکی و مشتکی عنه در دعاوی مربوط به تضییع حقوق استخدامی چه کسانی هستند ؟ چه کسانی می‌توانند در اینگونه دعاوی در دیوان عدالت اداری نظلم خواهی کنند و چه سازمانهایی می‌توانند طرف دعوای قرارگیرند. اصولاً ماهیت حقوقی دعاوی استخدامی چیست؟ و آیا علی‌الاصول عامل وضابطه قانونی خاصی که ، طرح شکایات استخدامی را ممنوع و یا محدود می‌سازد وجود دارد ؟ انواع شکایات استخدامی کدامند ؟ آیا شکایات واردہ بدیوان عدالت اداری در خصوص الزام واحد دولتی طرف شکایات به استخدام از مصادیق بند ۱۱ ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری است ؟

آیا ضرر و زیانهای مدنی قابل پیگیری از طریق دیوان هستند؟ آیا جبران خسارت واردہ از حیث ضرر و زیانهای واردہ در حین انجام وظیفه توسط دیوان قابل تقویم است یا خیر مراجع دیگری عهده دار انجام این وظیفه هستند. ما، ضمن اینکه قصد داریم به فروضات مختلفه فوق الاشاره پاسخ دهیم برآئیم تا در فصلی مجزا به آئین و ترتیب رسیدگی به شکایات استخدامی در دیوان عدالت اداری بپردازیم. زیرا، اقامه دعوی و انتظار نتایج مطلوب در یک دادرسی دقیقی مستلزم داشتن اطلاعات و، معلومات لازم و کافی در مورد قواعد شکلی و دقت در تهیه و تنظیم محتوای دادخواست معروضی است. فلذًا برخود لازم دانستیم تا ضمن بیان تئوریک موضوع به قواعد شکلی آن نیز بپردازیم. تا، مستخدمین مربوطه با مطالعه دقیق و جامع آن بتوانند بدون یاری گرفتن از منابع دیگر، دادرسی مورد نظر را، با شایستگی کامل و بنحو احسن بپایان برسانند. به همین منظور ضمن مراجعت مکرر بدیوان عدالت اداری در هر موضوع عنوانی جهت تکمیل کلام و مبحث مربوطه به نمونه‌ای از آراء صادره توسط دیوان مذکور اشاره شده است. که، بعنوان مدرکی مستند می‌تواند مفید فایده باشد. شایان دقت است، در خاتمه بحث بعنوان نتیجه گیری موضوع پیشنهادات ارزنده‌ای نیز ارائه شده است که، تمامی با مطالعه کافی و وافی در موضوع این مقال عنوان شده است. ضمن اینکه محقق دفتر سعی نموده است: از قوانین و مقررات عدیده‌ای بعنوان مدارکی جامع بهره بگیرد. مضارفاً اینکه قانون دیوان عدالت اداری و، آئین دادرسی مربوط به آن به ترتیب در اردیبهشت ۷۸ و شهریور ۷۸ اصلاح شده اند که، تمامی موارد مذکور بر اساس اصلاحات و الحالات بعمل آمده صورت پذیرفته است. هر چند انسان جایز الخطأ است و من نیز بعنوان جوینده علم و دانش مبری از آن نیستم و، به اشتباها و افر خود وقوف کامل دارم. فلذًا امید بر آن است تا، اساتید محترم بدیده عفو نگریسته و پذیرای آن باشند.

«صد ملک دل به نیم نظر می‌توان خرید خوبان در این معامله تقصیر می‌کنند»

فصل اول:

«پیشینه تاریخی رسیدگی شکایات استخدامی کارکنان دولت، طرفین دعوی و ماهیت دعاوی آنان»

* بخش اول: «پیشینه تاریخی رسیدگی به شکایات استخدامی کارکنان دولت»

* الف: «قبل از تأسیس دیوان عدالت اداری»

نخستین قانون استخدام کشوری در ایران ، در آذرماه سال ۱۳۰۱ شمسی تصویب مجلس شورای ملی رسید و، برای اولین بار مرجع رسیدگی بشکایات استخدامی کارکنان دولت در آن قانون پیش‌بینی شد .^(۱) در مواد مندرج در فصل سوم این قانون تحت عنوان : «در باب طریقه محاکمه و، مجازات مستخدمین خاطی » مقررات خاصی وجود داشت .^(۲) بموجب این مقررات محکمه های بدوى و، تجدید نظر مسئولیت رسیدگی به خطاهای اداری مستخدمین را بعهده داشتند که، با توجه به آئین دادرسی موجود انجام وظیفه می کردند .

کارمندان دولت در صورت ارتکاب جرائم به هفت نوع مجازات پیش‌بینی شده « حداقل اخطار کتبی بدون درج در پرونده و حداقل انفال از خدمات دولتی .، محکوم می شدند .^(۳)

۱- موسی زاده - رضا (دکتر) مبانی حقوق اداری - ص ۱۳۳ - چاپ اول - نشر شهرآب ۱۳۷۴

۲- این علی - علی اکبر - « تکالیف و حفظ حقوق استخدامی کارکنان دولت » ص ۳ - چاپ اول - نشر سازمان معین ادارات ۱۳۷۶

۳- هماد منبع پیشین